

UŽPALIŲ

Užpalių seniūnijos bendruomenės laikraštis

2026 m. Nr. 1 (235)

Trys dešimtmečiai Užpalių istorijos: nuo pirmo puslapio iki šiandienos

Mieli skaitytojai, bičiuliai, kraštiečiai, prabėgo trisdešimt metų nuo tos dienos, kai pirmasis laikraščio „Užpalių“ numeris, dar kvepiantis spaustuvės dažais, pasiekė Jūsų rankas. Laikraščio leidybos iniciatorius buvo seniūnas Vytautas Jurka. Tada pasaulis ir mūsų pačių kasdienybė atrodė visai kitaip. Tačiau esminis tikslas, būti arti žmogaus, girdėti Užpalių širdies plakimą ir saugoti šio krašto atmintį, išliko nepakitęs ir šiandien, kai skaičiuojame tris dešimtmečius rašytą mūsų gyvenimo istoriją.

Laikraščio atsiradimas buvo labai svarbus to laiko istoriniame kontekste: Lietuva ką tik buvo atkūrusi nepriklausomybę ir vietos bendruomenės ieškojo savo balso.

Šiandien istorinis kontekstas pasikeitęs: informacijos perteklius (internetai, socialiniai tinklai), nykstanti regioninė spauda. Šiame kontekste „Užpalių“ laikraščio reikšmė vis dar yra svarbi. Laikraštis gyvas vietos atminties archyvas, fiksuojantis tai, kas niekur kitur nebus užrašyta: žmonių vardus, vietinius įvykius, papročius, vietos istoriją. Laikraštis „Užpaliai“ - atsvara globalizacijai, nes kai viskas tampa vienoda, jis liudija: „Mes esame konkretūs žmonės konkrečioje vietoje“. Ateities istoriniame kontekste, po 20–50 metų, laikraštis bus pagrindinis žinių šaltinis apie Užpalių gyvenimą.

Per šį laiką užaugo ištisa karta. Tie vaikai, apie kurių pirmąsias mokyklinės šventės rašėme pirmuose numeriuose, šiandien patys kuria Užpalių ateitį. Vartydama senus archyvus, matau ne tik straipsnius ar nuotraukas – matau Jūsų veidus, šypsenas, o kartais ir rimtį.

Mes buvome kartu per kiekvieną pavasario atbundimą ir rudens derlių, per svaigų vasaros žydėjimą ir baltą

žiemos pasaką. Tapome tyliais Jūsų namų liudininkais, gulinčiais ant virtuvinio stalo ar kruopščiai saugomais knygų lentynose.

Noriu padėkoti Jums, kad įsileidžiate laikraštį „Užpalių“ į savo namus ir jo puslapiuose dalinatės savo istorijomis.

ir skaitėte. Be Jūsų, mieli skaitytojai, šis kelias nebūtų buvęs toks prasmingas.

Laikraštis „Užpalių“ prieš trisdešimt metų tapo Užpalių bendruomenės atgimimo balsu, o šiandien yra jos gyvoji atmintis – fiksuojanti tai, kas neišlieka nacionalinėje žiniasklaidoje, bet yra es-

Nuotr. V. Jurkos

Šiandien kviečiu Jus ne tiesiog perskaityti laikraštį, o kartu pasidžiaugti tuo keliu, kurį nuėjome kartu, nuo pirmo laikraščio numerio pasirodymo. Laikraščio steigėjas Vytautas Jurka redaktoriumi dirbo nuo 1996 iki 2011 metų, vėliau, nuo 2011 iki 2012 metų redaktoriaus pareigas perėmė seniūnas Eugenijus Keraminas, kurį pakeitė redaktorių kolektyvas – Marija Keraminaitė, Indrė Salanginaitė ir Dovilė Kirdeikytė.

Vartant šį jubiliejinį numerį, būtina prisiminti tuos, kurie stovėjo prie leidybos ištakų, tuos, kurie rašė, fotografavo, bet svarbiausi esate Jūs, mieli skaitytojai, kurie visus šiuos metus prenumeravote

minė vietos tapatybei.

Sako, kad palios skiria, bet mūsų laikraštis – jungia. Šiandien laikote numerį, kuriame telpa ne tik naujienos, bet ir mūsų visų kasdienybė, bendri džiaugsmai bei rūpesčiai. Linkiu, kad „Užpalių“ puslapiai jums būtų tarsi susitikimas su geru kaimynu: atviras, nuoširdus ir skatinantis pasidžiaugti tuo, ką turime čia pat, savo krašte.

Skaitykime, diskutuokime ir augime kartu!

Redaktorė Vida Juškienė

Mieli skaitytojai, bendruomenės nariai ir visi laikraščio „Už palių“ bičiuliai,

Su dideliu džiaugsmu ir pasididžiumu sveikiname mūsų laikraštį „Už palių“ gražaus 30 metų jubiliejaus proga.

Per tris dešimtmečius laikraštis tapo ne tik žinių šaltiniu, bet ir svarbia mūsų bendruomenės dalimi – vieta, kur susitinka žmonių istorijos, prisiminimai, rūpesčiai, džiaugsmas ir bendri darbai. „Už palių“ visada buvo daugiau nei laikraštis – tai mūsų krašto balsas, gyva atmintis ir ryšys tarp žmonių.

Dėkoju visiems, kurie kūrė ir pu-

oselėjo šį leidinį. Jūsų pastangų dėka laikraštis išliko gyvas, įdomus ir saugantis mūsų prisiminimus.

Tegul ir ateityje laikraštis „Už palių“ išlieka stiprus, nuoširdus ir artimas žmonėms. Linkiu, kad niekada nepri-trūktų aktualių temų, įkvėpimo, bendrystės ir tikėjimo tuo, ką darome kartu.

Su pagarba ir šilčiausiais linkėjimais,

*Bendruomenės „Užpalėnų krivulė“
pirmininkė Toma Skubiejė*

„UŽ PALIŲ“ laikraštis – gyvas Užpalių pulsas

Laikraštis Už paliai – gimė iš bendruomenės noro susėsti, pasikalbėti, pasidalinti ir palikti kitiems. Prieš tris dešimtmečius Užpalių seniūnas kartu su Užpalių vidurinės mokyklos mokytojais sumanė: reikia savo laikraščio. Reikia ne dėl mados, ne dėl prestižo – dėl savęs, kad Užpalių gyvenimas sugultų tikrame, kvėpiančiame spaustuvės dažais puslapyje.

Nuotr. V. Jurkos

Pavadinimas atėjo Užpalių mokytojų ratelyje – paprastai ir taikliai: „Už paliai“. Tarsi sakytų: čia mes, čia Už paliai, vienaintelė vieta pasaulyje kur gyventi gera, čia kur mūsų gyvenimas tikras, nei pagražintas, nei nutylėtas. Dailės mokytoja Jūratė Kirdeikienė sukūrė emblemą – gražią, atpažįstamą, su Užpalių bažnyčia, varpine ir Vytauto Didžiojo tiltu. Vėliau estafetę perėmė mokytoja Raimonda Sakalauskienė, suteikusi emblemą atnaujinimui naują kvėpavimą. Kaip ir priklauso gyvam leidiniui – jis keičiasi, bet nepraranda esmės.

Laikraštis – ne vien idėjos ir piešiniai. Tai dar ir kasdienis, nelengvas darbas. Didžioji našta gulė ant seniūno Vyto Ju-

rkos pečių – redagavimas, nuotraukos, leidyba. Atsimenu, jo darbatalis būdavo nukrautas kuriamo laikraščio maketais. Sakykime taip: Vyta turėjo savo standartus. Jis – kaip nepajudinamas kapitonas laive. Mes, mokytojai ir mokiniai, laviravome kaip žvejai Šventojoje – tai pataisydavome, tai juokais įrodinėdavome: „Vyta, čia ne klaida, čia poetinis posūkis,

čia mes taip norime...!“ Žodžiu taikėmės tarp kūrybinio polėkio ir Vyto redaktorinių standartų. Visi stengėmės, ir rezultatas buvo vertas pastangų! Džiaugiuosi kad pavykdavo išleisti tikrai gerą ir solidų laikraštį. Laikraštyje akį patraukdavo kokybiškos Vyto Jurkos nuotraukos, gyvos, kaip kino kadrai: šventės, renginiai, net apsiniaukęs dangus prasišviesdavo.

Ir rezultatas kalba pats už save. „Už paliai“ tapo ne šiaip leidiniu, o gyvu Užpalių metraščiu, kurio garsas nuskambėjo ir Lietuvos respublikos prezidentūroje.

Laikraštyje gulė kasdienybė ir šventės, džiaugsmas ir netektys, mokyklos šurmuly ir tylūs kaimų vakarai, kasdien-

iniai gyvenimai. Tai gyvi liudijimai apie žmones, kurių jau nebėra, bet jų žodžiai, nuotraukos, istorijos liko. Džiugu, kad šiandien laikraščio gija nenutrūko. Bendruomenės telkėja Vida Juškienė tęsia šį darbą su tuo pačiu užsidegimu.

Šiandien Laikraštis – solidus, gyvas, skoningas Užpalių gyvenimo atspindys. Jame telpa viskas: nuo kultūros iki kasdienybės, nuo prisiminimų iki šiandienos aktualijų. Ypatingas jausmas paimti į rankas senesnį numerį. Puslapiai jau kiek pageltę, bet istorijos – ryškios, kviečiančios sugrįžti į renginius, pas užpalėnus, į tuos laikus, kai viskas atrodė truputį kitaip, bet svarbiausia – labai tikra. Tai pamatas ateičiai. Nes bendruomenė, kuri prisimena, gerbia praeitį – moka kurti ateitį.

Noris tikėti, kad tas kūrybos procesas nesustos. Kad kartu su atgimstančiu Užpalių dvaru dar ryškiau suspindės laikraštis „Už paliai“ ir toliau bus tas mažas, bet brangus gintariukas, saugantis ir kuriantis Užpalių krašto istoriją.

Palinkėjimas Vidai – stiprybės ir įkvėpimo. O mums visiems – nebūti tik skaitytojais, bet tapti bendraautorais, pridedančiais savo dalelę: sakinį, nuotrauką, prisiminimą. Po truputį, kaip lino stiebai Užpalių herbe, auginkime savo bendrą pasakojimą. Kad po ta pačia Užpalių saule vietos užtektų visiems – jaunam ir vyresniam, kalbančiam daug ir tylinčiam, dirbančiam rankomis ir galva. Užpaliai – tai ne adresas - tai gyvenimas, kurį verta aprašyti.

Mokytojas, žygių vadovas Giedrius Indrašius

Stebuklas, nepaprastas paprastumu

„Kai atgal pažiūriu, tai ir nedidelis džiaugsmas atrodo tartum stebuklas, kuriuo tikėti imu.

Gal ir visas gyvenimas – vienintelis, vienas, didžiausias mano stebuklas, nepaprastas paprastumu.“

(Justinas Marcinkevičius)

„Už palių“ laikraštis man būt toks ir yra – stebuklas, nepaprastas paprastumu. Leidinį augino, puoselėjo a.a seniūnas Vytas Jurka – išmintingas, reiklus sau ir kitiems, drąsiai siekiantis idėjų realizavimo. Jam užtekdavo laiko ne tik aptarti ir pateikti išvalgų apie publikuojamų tekstų tematiką, kryžiažodžių tikslumą ar iliustracijų gilumą, jis rasdavo laiko paskaityti ir akademinę Lietuvių kalbos gramatiką (tuomet mūsų kalba buvo švarinama, vaduojama nuo žodžių - įsibrovėlių, ypač slavizmų). Mes, mokytojos liuanistės, (kolegės Otilija Šližienė,

Genovaitė Bareikienė ir aš, Renata Gavėnienė) buvome atsakingos už mokyklos teikiamą medžiagą, laikraščio kalbos kultūrą. Kurdami laikraštį, keitėmės patys ir ugdėme ambicingų, veiklių jaunuolių kartą. Publikuoti „Už palių“ laikraštyje savo kūrybą, išvalgas tiek mokiniam, tiek suaugusiems buvo pasitikėjimo, pripažinimo ženklas. Nerūpėjo, kad laikraščio popierius paprastas, iš pigesnių, ir spalvų neturėjom.

Linkiu sėkmės, ištvermės dabartiniams leidėjams. Tegul gyvuoja mūsų laikraštis ir toliau. Ir visai nesvarbu, kaip: brangesnis – pigesnis, popierinis –

Nuotr. iš gimnazijos archyvo

elektroninis, svarbu, kad telktų, skleistų dalijimosi džiaugsmą.

Ir būtinų būtiniausiai – linkiu gausos ir kuriančių, ir skaitančių, kad kaskart „Už palių“ laikraštis ateitų kaip „stebuklas, nepaprastas paprastumu.“

Užpalių gimnazijos direktoriaus pavaduotoja ugdymui
Renata Gavėnienė

Jis yra reikalingas

Jis tikrai yra reikalingas ir ypatingai svarbus buvo, kai dar neturėjome interneto, kai naujoviško ryšio buvo tik pirmieji žingsniai... Tuomet maloniai nustebino seniūno Vyto Jurkos iniciatyva ir ryžtas imtis laikraščio „Už palių“ leidybos. Mes, daugelis kraštiečių, juo labai domėjomės, sužinodavome kas vyksta miestelyje, mokykloje, gimtuosiuose kaimuose, seniūnijoje... Gerai, kad turime veiklią bibliotekininkę Vidą Juškienę, kuri pratęsė laikraščio leidybą. Nors šiuolaikinės ryšio priemonės ir socialiniai tinklai išstumia laikraščius, tą matome globaliai - mažėja pačių garsiausių laikraščių tiražai, bet daugeliu požiūrių tas nėra gerai. Ačiū, gerb. Vidai, kad laikraštis „Už palių“ Jūsų rūpesčiu sulaukė 30-mečio. Ir jis dar patobulėjo - atsirado elektroninis jo variantas. Linkiu jam gyvuoti ir toliau.

Kraštietis, profesorius Albinas Kusta

Nuotr. iš asmeninio archyvo

Pagiriamasis žodis laikraščiui „Už palių“

Laikraštis „Už palių“ žinią užpalėnams jau neša 30 metų. Žodis laikraštis sudarytas iš žodžių laikas ir raštas. Jais nusakoma pagrindinė laikraščio misija – užrašyti laiko įvykius. Laikraščio sumanytojai parinko labai gražų pavadinimą laikraščiui - vieną iš versijų, kaip atsirado pavadinimas Užpaliai. Palios – pelkynas, raistas, o ten už palių – šviesa, tai liudija ir laikraščio vinjetė - bažnytėlė, varpinė, upė Šventoji, tiltas ir iš trobų kaminų rūkstantys dūmai sako, kad čia, už palių, gyvena žmonės su rūpesčiais, vargais ir džiaugsmu. Šiuolaikinės žmonių informavimo priemonės įvairios, smagios ir greitos, o laikraščiui reikia labai pasistengti, kad išliktų. Mes sklaidome senus laikraščio numerius, ir pro akis plaukia Užpalių krašto užrašyta istorija. Žinutės ir straipsniai, parašyti žmonių, kurių dauguma jau Anapus,

Nuotr. V. Jurkos

bet savo darbais ir gyvenimu dar gyvi tarp mūsų. Sklaidome senus puslapius: Seniūno sveikinimas, kunigo Edmundo Rinkevičiaus eilėraščiai, etnologės G. Kadžytės straipsniai, pasakojimai apie Užpalių krašto šviesuolius, Gydytojo, Šeiminingės patarimai, Sportas, Kalbos kertelė, sveikinami užgimę ir sulaukę amžiaus brandos, su liūdesiu skelbiama, kas jau nebemins dobilo... Viskas miela ir sava, ir apie savus - viskas apie mūsų

žmones. Padėkime laikraščiui užrašyti mūsų laiko istoriją. Mes, Užpalių gimnazijos jaunieji žurnalistai, rašome apie Užpalių gimnazijos bendruomenės gyvenimą, esame laikraščio „Už palių“ dalis. Žvelgiame į gražų nueitą laikraščio kelią ir linkime laikraščiui „Už palių“ būti.

Užpalių gimnazijos jaunieji žurnalistai

Vilutiškių palinkejimai

Ir vėl pavasaris, atgimsta gamta, sugrįžę paukščiai netikėtai pakviečia pagalvoti apie laiką ir jo prasmę, daug ką prisiminti. Vartau širdžiai mielo lai-

Nuotr. V. Jurkos

kraštėlio puslapius ir galvoju, 30 metų - daug ar mažai. Atrodo taip neseniai aplankė pirmas laikraštėlio numeris, o dabar jau sunku suskaičiuot kelintas. Vilutiškuose jį skaitė beveik kiekviena šeima ir kiekvieną mėnesį jį rasdavome pašto dėžutėse, nedidelio formato, nespalvotas - bet tai buvo žinios iš visos seniūnijos, gal todėl labai laukiamas ir vertinamas. Kaip viskas pasaulyje keičiasi taip ir mūsų laikraštis keitėsi, gražėjo, tapo spalvotas, o 2016 m. pradžioje atsirado ir internetinė versija. Keitėsi ir laikraščio periodi-

kumas. Nežiūrint visų metamorfozių jis mums skaitytojams labai reikalingas.

30 metų UŽ PALIŲ laikraštėlio gyvavimo proga norime pasveikinti visus kas prisideda prie sėkmingo jo gyvavimo, palinkėti kūrybinių minčių, energijos ir sumanymų, o mes skaitytojai lauksime naujų laikraštėlio numerių.

Su pavasario atgimimu sveikiname visus vilutiškius ir šio laikraštėlio skaitytojus linkėdami optimizmo, geros nuotaikos ir sėkmės visuose jūsų darbuose ir sumanymuose.

Vilutiškių bendrijos vardu, pirmininkė Nijolė Petrusėvičienė

Už Palių – 30 pavasarių: laiškai į ateitį

Nuo ko pradėti šitą mūsų pavasarišką sukaktuvinį pokalbį? Gal nuo to, kad prieš 143-ejus metus [1883] knygnešių keliais lietuvius skaitytojus pasiekė pirmasis, periodiškai kas mėnesinis laikraštis „Ausra“? Neilgai trukęs [trejus metus] projektas, kuris šimtmečiams įsirašė į Lietuvos kultūros istoriją. Šiandien pilną kartotinį „Ausros“ komplektą, išleistą Lietuvių kalbos ir literatūros instituto, dėka LR prezidento Gitano Nausėdos globos ir garbiojo mecenato dr. Prano Kiznio paramos turi visos Lietuvos mokyklos, muziejai ir kitos mokslo bei kultūros įstaigos. Jo tekstai skaitomi, kai norime priminti dr. Joną Basanavičių ir kitus praėjusių amžių šviesulius, kai minime unikalų to meto tautos dvasinės kultūros paveldą – knygnešystės fenomeną [maža užuomina – 2027-ieji bus ir Knygnešių metai]. Atėjo tai pas mus, kaip laiškai iš gerokai nutolusios praeities.

Kodėl tai miniu? Todėl, kad būdami dabartyje labai miglotai įsivaizduojame ateitį, į kurią kaip laiškai bus pasiųsti mūsų dabartinio kasdienio gyvenimo raštai. Gražiu sutapimu galima pavadinti tai, kad prieš 30 metų būtent Jono Basanavičiaus gatvės ašyje gimė „Už Palių“ – seniūnijos ir jos bendruomenės/bendruomenių laikraštis. Taip, būtent šviesaus atminimo a.a. Vyto Jurkos, seniūno namuose [koks adresas?] nuo 1996-ųjų spalio kone pora dešimtmečių būdavo naktų, kuomet ilgai degdavo žiburys, naktinėjančiant prie tuo metu dar ne itin tobulo, juolab ne itin įvaldyto kompiuterio rašant, maketuojant, apipavidalinant tekstus laikraščiui. Pradžiai labai

pravertė sūnaus Vidmanto pagalba įvaldyti IT metodai, gangreit į puslapius atkeliavo ir iš ankstesnio fotografijos pomėgio paties užfiksuoti vaizdai... O kaip buvo sukurta ta pirmoji vinjetė – su Užpalių herbu ir kukliu grafiniu miestelio panoramos vaizdu, kurio centre bažnyčios bokštai sumaniai padalina vietovardį į laikraščio pavadinimą – dar nepavyko beklaušinėjant gauti

Nuotr. V. Jurkos

tikrą atsakymą. O ji, ta vinjetė, puiki, ir vertėtų ją, kaip paveldimą vertybę atkurti, atstatyti į vietą – pilnesnei atminties vienovei, kartu su kūrėjo redaktoriaus gražiai laikyta informacine linija, šalia metines numeracijos skliausteliuose pridėti ir tęstinę [buvo įdomu pasveikinti 50-ąjį, 120-tąjį ir t.t. numerius – o kuris bus šitas?].

Kiek teko kalbėtis su vyresniosios užpalėnų kraštiečių Vilniuje kartos bendraminčiais, kuriems laikraštis

buvo kaip laiškai iš tėviškės/gimtinės – kone visus žavėjo nuo pat pradžios sutartinai skaitytojus sveikinantis, bendro veikimo džiaugsmas bei rūpesčiais nuoširdžiai besidalijantis, visus talkai kviečiantis „triumviratas“ – seniūno Vyto Jurkos, klebono kun. Edmundo Rinkevičiaus ir vidurinę mokyklą į gimnazijos statusą išvedusio direktoriaus Giedriaus Indrašiaus tekstai, pradedan-

tys ir plėtojantys kone kiekvieną pirmojo dešimtmečio numerį. Jų autoritetas ir paskata nuspėjama taip pat ir vietoje, arti arba toli esančius užpalėnus [tokia mūsų senoji asmenvardinė gimtosios kalbos forma – plg pilėnai, miestelėnai, t.p. kupiškėnai, rokiškėnai etc.] dominančiuose kitų autorių tekstuose. Labai svarbus dalykas gauti žinių, priminimų – ką sveikinti svarbesnių sukaktuvių, vestuvių progomis, sulaukus vaikelio...

(nukelta į 7 psl.)

Žodis ne žvirblis

Laiko nesustabdysi. Štai jau 30 metų prabėgo nuo pirmojo „Už palių“ laikraščio numerio pasirodymo. Bevartant pirmuosius laikraščio numerius atklydo keletas minčių iš praeities. Numeriai buvo kuklūs, ant plono laikraščio popieriaus, bet mums užpalėnams, kurie gyveno jau nebe Užpaliuose, labai šilti ir laukiami. Redaktorius iniciatyvos ėmėsi seniūnas Vytautas Jurka. Su juo dažnai diskutuodavome, ar reikia laikyti kalbininkų nuomonės, užpalietis, duokiškietis, svėdasietis ir pan. Priėjom, mano nuomone, teisingos išvados. Jis ir mane pamokė, ką reikėtų vadinti užpaličiu, o ką – užpalėnu. Žinoma – užpalietis, kalbiškai visais atvejais tinka ir teisingas žodis, bet reikia jausti skirtumą, kurį jautė Vytautas. Užpaličiai – visi, kurie gimė Užpaliuose ir gyvena ten pat, o užpalėnai – tik tie, kurie gimė Užpaliuose, o dabar gyvena Utenoje, Vilniuje ar kokiam kitam pasvietyje. Tas Vyto jautrumas lietuvių kalbai buvo tobulas žurnalisto profesijos bruožas, kuris atsispindėjo ir laikraštelyje.

Turbūt labai nesuklysiu sakydamas, kad „Už palių“ laikraštį pirmiausia pamilo ne patys užpaličiai, o mes, užpalėnai. Tai mums jis tapo gyvu ryšiu su gimtine. Ir visi jo laukdavom, prenumeruodavom, visų pirma todėl, kad ne tik sužinodavom naujienas, net negalėdami atvažiuoti, jautėm kas vyksta, kokie darbai svarbiausi, kokios šventės švenčiamos, kas gimė, kas gimtadienį švenčia, kas vestuves kelia, ar koks mūsų pažįstamas ar kaimynas išėjo Anapilin. Labai malonu buvo, kad laikraštis ilgus metus išeidavo kas mėnesį. Daug jo nešlovinis, apie tai išsamiai rašiau savo knygoje: didžiojoje dvitomėje monografijoje „Užpaliai“ ir autobiografinėje „Tiesos troškimas genuose užkoduotas“. Vyto Jurkos leidžiamą laikraštį, kaip vieną geriausių Lietuvoje savivaldos leidinių įvertino ir sveikino Prezidentas Valdas Adamkus. Tai aukščiausias įvertinimas, kuriam dabar prilgti gal būtų sunkoka.

Berods, tai vienintelis seniūnijos laikraštis rajone ir tuo nuostabiau, kad neužgesęs per tris dešimtmečius, kai tuo tarpu, net kai kurie rajoniniai išėjo užmarštin. Ir svarbiausia, kad iki šiol leidžiamas be konkrečios finansinės rajono valdžios paramos, vien aktyvių Užpalių seniūnijos žmonių. Žinoma kri-

tikos nebūtų, jeigu laikraščio nebūtų, o jei yra, tai mes, skaitytojai nesvarstome, ar kas už laikraščio leidybą nors centą gauna, bet mes norime gero, tobulo, įdomaus leidinio, kuris tenkintų mūsų lūkesčius. Tą turėtų suprasti ne skaity-

tojai, o rajono vadovybė. Man, iš šalies žiūrint kartais nesuprantama, kad už kokį nors vienadienį 10 km. žygį pėsčiųjų takais iš biudžeto nubyra ir ne viena šimtinė eurų, o va redaktoriai, laikraščio kūrėjai visus metus dirba nemokamai. Neteko girdėti ar nors kokia premija buvo paskirta bent kartą. Sakysite, kad tai seniūnijos reikalas. Deja, tai rajono garbės reikalas, tereikia tik suprasti, ką suprato Prezidentas Valdas Adamkus, paskaitęs „UŽ PALIŲ“ laikraštėlį. Per 30 metų daug pokyčių Užpaliuose įvyko, net laikraštėlį leidžia kiti redaktoriai, o V. Jurka jau Amžinybėn išlydėtas.

Atsivertus dabartinį, jau spalvotą laikraštuką norisi keletą žodžių apie jį pasakyti ir net kai ką pasiūlyti, nes ir teisę, ir pareigą jaučiu. Visų pirma todėl, kad prieš kelerius metus Užpalių gimnazijoje gimė puiki iniciatyva įkurti jaunųjų žurnalistų būrelį. Tik gaila, kad jų kūrybos beveik nesimato laikraštelyje, net neparašoma autoriaus pavardė, nors tai jau reikštų atsakomybės ugdymą už raštu išsakytą mintį. Raštu parašytas žodis nenuskrieja kaip žvirblis, o lieka ir autoriui ir skaitytojams. Manau verta būtų kiekviename laikraščio numeryje skirti bent du puslapius jaunųjų žurnalistų rašiniams su autorių pavardėmis. Tai būtų vieša ir patraukli būrelio veiklos ataskaita. O antra, kai buvau įvertintas vardiniu medaliu „Už nuopelnus

žurnalistikai“ ir išleidau autobiografinę knygą apie žurnalisto darbą „Tiesos troškimas genuose užkoduotas“, labai norėjau Spaudos dienos proga susitikti su Užpalių jaunaisiais žurnalistais, nes labai knietėjo, kas iš užpaličių ateis

manęs pakeisti, bet buvau atkalbėtas nuo tokio Spaudos dienos minėjimo.

Pavartęs kai kuriuos per 30 metų išleistus „Už palių“ numerius, nesunkiai įsitikinau, kad jis gali garsinti ne tik seniūniją, bet ir visą rajoną. Gerai prisimenu, kad laikraštelyje aprašytas Florijono dienos šventimas, jau po metų paplito daugelyje Lietuvos miestelių, panašiai atsitiko ir su per Žolinę švenčiama „Paprasčiausiai pasiilgau arklio“ žirgininkų diena, o kanklininkų „Pasagėlė“ sukviėsdavo ne tik šalies, bet ir užsienio styginių instrumentalistų sąskrydžius. Dešimtis tokių renginių gimė arba buvo aprašyti laikraštelyje „Už palių“. Daug turėčiau pasiūlymų ir dėl V. Jovarienės „Kamenyčios“ (geriau būtų sulietuvinti „Akmenyčios“) ir jos atskirų eksponatų istorijos, ir dėl senojo dvaro malūno apgailėtino likimo, nes jis buvo vienas didžiausių ir svarbiausių Lietuvoje dar prieškariniu. Begalę turėčiau pasiūlymų, bet kartu galvoju, kad tai ne vieno redaktoriaus darbas. Tačiau, dar vieną mano pasiūlymą, manau, tiesiog būtina įgyvendinti ir gal net tradicija paversti. Ogi siūlau kiekvienais metais, kad ir kraštiečių šventės metu, rengti tradicinius susitikimus su buvusiais auklėtiniais, pavyzdžiui po 50 metų ir bent porą laikraščio puslapių skirti jų, likimui. Ši mintis gimė prisiminus, kad

(nukelta į 6 psl.)

Žodis ne žvirblis

(atkelta iš 5 psl.)

mes vis didžiuojamės tais pačiais jau Amžinybėn išėjusių asmenybių garsi-aisiais vardais – geografo Kazio Pakšto, fiziko Antano Žvirono, dar kartais prisimename Bronių Vaškelių, profesorių Vytautą Joną Sirvydį, rektorių V. Urboną, gal dar kai kas žino, kad užpalėnas J. Juodelė buvo net Amerikos kosminių laivų dizaineris, prisimename aktyviai kraštiečių veikloje dalyvaujanti garbingo amžiaus akademiką Albiną Kustą, o kiek Užpaliuose išaugusių dabartinių mokslo, meno įžymybių, kurie nei pakviečiami į šventes, nei laikraštje apie juos neparasoma. Tiesa, šios nuodėmės neprisiimčiau sau, nes apie matematiką J. Sunklodą, fiziką F. Kuliešį, chemiką R. Makušką ir net apie keletą įžymybių, Užpalių garbės piliečių rašiau savo knygoje, bet knygų retas užpalietis įsigyja, nes jos net ūkininkui neatrodo pigiai, kadangi pieno litrą iš jų superka pigiau, negu vanduo parduotuvėse kainuoja, o Utenos savivaldybė nei vienos prieš metus išleistos mano knygos „Žalioji Lietuvos karūna“ nenupirko bent jau rajono bibliotekoms, nors knygoje didžiausias dėmesys Utenos krašto gamtai, miškininkams, ažuolams Lietuvos gamtos paminklams, garbingiems užpalėnams, aprašytas LŽŪA miškų ir ekologijos fakulteto dekanas užpalėnas profesorius V. Marozas. Ar daug kas apie jį žino gimtajame rajone?

Neatsitiktinai toks mano pasiūlymas laikraščeliui, nes 2024 m. sukako 50 metų, kai 1974 m. Užpalių vidurinė

mokyklą aukso medaliu baigė Ričardas Makuška, o 2011 m. jis jau būdamas chemijos profesoriumi, įvertintas valstybine mokslo premija. Dabar jis jau Lietuvos mokslų akademijos akademikas, Matematikos, fizikos ir chemijos mokslų skyriaus pirmininkas. Argi

gyvuoti.

Šių, mano kiek padrikokų minčių, nepriimkite kaip gryno pinigų, kaip neginčijamos kritikos, juo labiau, kad ir ilgokame straipsnyje, toli gražu neišsakaiu daug svarbių o net ir nerimmo minčių, nes trokštu jog mano gim-

Nuotr. V. Jurkos

nebūtų įdomu susitikti su tokiu auklėtiniu gimnazijoje ir paruošti spaudai interviu su juo? Ir dabar randu žinučių laikraštelyje apie gabius moksleivius, net tarptautinių olimpiadų nugalėtojus, o koks jų likimas po 30 ar 50 metų? Čia reikėtų ir gimnazijos, ir redaktorės iniciatyvos. Tai būtų ne tik kraštiečių ryšio stiprinimas su gimtine, bet ir svarbus argumentas, kad Užpalių gimnazija turi

tinė, mano svajonių kraštas dar labiau garsėtų Lietuvoje, nes tikrai turi kuo didžiuotis ir ką parodyti Tėvynei. Šios mano mintys tegul būna atviras žodis, sveikinimas už trisdešimtmetę ištvermę ir palinkėjimas naujų kūrybinių atradimų.

Žurnalistas

Stanislovas Balčiūnas

Nacionalinė tvarkymosi akcija „Darom“

Užpalių gimnazijos mokiniai kiekvienais metais dalyvauja nacionalinėje tvarkymosi akcijoje „Darom“. Šiais metais 8 ir 1g klasės mokiniai tvarkė Užpalių Žydų kapines. Prie Šv. Krokulės šaltinio tvarkėsi 6 ir 7 klasės mokiniai, o penktokai – prie klonglomerato uolos. Darbus koordinavo nenuilstantis mūsų mokytojas S. Šližys, jam talkino mokytojai G. Kutkė, D. Usevičienė ir D. Širvys, mok. padėjėja Aurelija Garunkštienė.

Nuotr. iš gimnazijos archyvo

Gimnazistė Jurdita Trakaitė

Už Palių – 30 pavasarių: laiškai į ateitį

(atkelta iš 4 psl.)

arba už ką sukalbėti „Amžiną atilsį“. Trumpos ir gilios kunigo homilijos, informatyvūs mokyklos gyvenimo puslapiai, policijos inspektoriaus „kriminalinė kronika“, medicinos punktų medikų, vaistininkės, šeiminių patarimai, žinutės iš seniūnijos kaimų, seniūno pokalbių su žmonėmis kartais skaudūs bet vis tiek viltingi, kupini, sakytiau, tėviškos meilės apmąstymai ir netgi pačių tyliausių, kukliausių žmonių išrašytos mintys – koks tai imlus pokalbis su gyvenamojo meto bendragenčiais, koks talpus laiškas į ateitį...

„Jeigu kas prenumeruoja nuo pirmo numerio ir komplektuoja visus numerius, pastebės, kad tai laikraštis, kuris atspindi daugiausia mūsų seniūnijos gyvenimą. Paėmus į rankas kelių metų senumo egzempliorių, atrodo, tie įvykiai iš naujo atgimsta. Mūsų seniūnijos laikraštis, gyvuojantis jau eilę metų, galbūt yra vienintelis Lietuvoje, kuris išsilaiko iš kuklios prenumeratos ir rėmėjų aukų. Tuo galime tik didžiutis. Dėkingi esame tiems, kurie rašo, ypač džiugu, kad rašančiųjų gretos plečiasi. Nereikia didelių mokslų, iškalbos – paprasta žinutė, nuoširdus žodis daug geriau skaitytojų priimami negu „didžiai moksliški“ straipsniai. Šalia Jūsų visada atsiras įdomių, pamokomų nutikimų, kurie bus verti dėmesio ir skaitytojui [...] Taip jau sutapo, kad mūsų jubiliejinis numeris [50] išsina paskutinį tūkstantmečio mėnesį. Pradėsime naują laikraščio aukso amžių, naują tūkstantmetį su naujomis viltimis, siekais. Linkime visiems sveikiems, stipriems sulaukti, kada minės mūsų laikraščio tikrą 50-metį. Kad jis nebūtų trumpalai-

kis blykstelėjimas Užpalių padangėje, bet taptų kasdieniniu Jūsų visų draugu, patarėju. [seniūnas V. Jurka, 2000 m. gruodis, Nr. 12 (50)]

Argi tai ne kūrėjo testamentas – laiškai į ateitį, po ketvirčio amžiaus prabylantis jau mūsų rūpesčius ir siekius atliepiančiais žodžiais? Viltingą atliepą jam, tikiu, žada tai, kad nuo pirmųjų dienų ištikimybės „Už Palių“ projektui tebesilaiko jauniausias iš anuometinio triumvirato – Giedrius Indrašius, o dar labiau – viena iš pirmųjų rašto talkininkių, nūnai kantriai nešanti perimtą idėjos vėliavą dabartinė redaktorė Vida Juškienė.

„Ačiū Jums, gerieji žmonės“ – tai vėlgi citata, ne kartą skelbta per pastaruosius 30 metų, kuomet dėkota rašantiems, remiantiems, platinantiems, prenumeruojantiems ir kaip nors kitaip palaikantiems. Už jos slypi įdomūs, netgi intriguojantys dalykai, kaip antai, iki XXI a. pradžios nuosekliai nurodomas tik 99 egz. tiražas, kuris, pasirodo, buvęs tam tikra ano meto biurokratinė „gudrybė“ [mat, nuo 100 egz. jau buvę kitokie leidybos reikalavimai ir kaštai]. Pasikeitus aplinkybėms, kuomet jau buvo priimtinas informacijos skaidrumas, matome, jog tiražas, tarkim, 2006-2008 m. įvairuoja tarp 420-500 egz.

Kaip dabar? Kaip išbūti šiame vis labiau virtualėjančiame žiniasklaidos amžiuje? Pastarasis publikuotas www.uzpaliai. laikmenoje „Už Palių“ [norėčiau, kad įrašytos didžiąja raide liktų Palios, kaip istorinis vietovardis] 2025 m. Nr. 4 (o kelintas iš viso?) nurodo kuklų tiražą – 60 egz. Tikriausiai tokį, kiek yra nuolatinį prenumeratorių? Vėlgi, tai – tik popierinių egzempliorių skaiči-

us, o kas galėtų suskaičiuoti, kiek kartų jis atsiverčiamas ir perskaitomas, kai jau būna pervestas į elektroninį formatą? Vadinasi, priimdami jau egzistuojančias dvigubas gyvavimo erdves, turėtume jų abiejų laikytis abiem rankom. Kaip tai galėtų būti? Vėlgi atsitiktinu sutapimu metusi žvilgsnį į savo nedidelį tekstelį [1997 m. vasario Nr. 2 (4)] apie knygnešystę, buvau užsiminusi, kad jaunimas, ypač gimnazistai [ir ne tik jie] galėtų tapti „Už Palių“ laikraščio knygnešiais į atokesnes gyvenvietes, pas tuos, kurie nesinaudoja kompiuteriais arba per ilgą gyvenimą įpratę mieliam imti į rankas savo skaitinius. Antras dalykas – itin pravartu būtų atgaivinti talkas ne tik aplinkai tvarkyti, įvairioms bendroms kultūrinėms bei ūkinėms veikloms, bet ir „Už Palių“ leidiniui suburti redkolegiją, iš jau esamų ir numatomų aktyvių talkininkų. Redkolegiją, kurios nariai be kita ko, padėtų ieškoti naujų autorių, rėmėjų, platintojų ir kitų pagalbinių. Kartą per ketvirtį užpildyti teminį puslapį ar skiltį, nusipelnant būti įrašytam laikraščio rekvizituose, tuo pačiu ir vietos kultūrinio gyvenimo istorijoje, tikrai, dabartiniu slengu tariant – „misija įmanoma“.

Kad nebūtų trumpalaikis blykstelėjimas... Taip nebėra, nes 30 metų ištikimybės jau pretenduoja į dvasinio kultūros paveldo vertybių sąvadus. Tačiau kaip gera būtų, kad „Už Palių“ šviesa, kaip anuometinė Jono Basanavičiaus „Ausra“, ir mums kuo plačiau, kuo raiškiau šviestų, ilgindama dienas į ateitį.

Su kuo nuoširdžiausiais visokeriopos kloties linkėjimais – Gražina Kadžytė.

Projektas „IŠMANŪS IR TVARŪS ŽYGLIAI UŽPALIŲ - VYŽUONŲ TAKAIS“ pasiekė finišo tiesiąją

Projektas - „Išmanūs ir tvarūs žygliai Užpalių - Vyžuonų takais“, kurį rengė bendruomenė Užpalėnų krivulė su partneriu - Vyžioniškių bendrija „Vyžuona“ (finansavo ES ir Utenos savivaldybė), pasiekė finišo tiesiąją. Galima pasidžiaugti daugiau kaip metus trukusiu geru komandiniu darbu, Už-

palių gimnazijos mokinių įsitraukimu ir Užpalių ir Vyžuonų bendruomenių narių – Tomos Skubiejės, Vidos Juškienės, Valerijos Morkūnienės, Loretos Rožienės, Viktorijos Kanapeckienės, Sandros Dastikienės pagalba, bei Utenos regiono VVG konsultacijomis. Projekto metu sukurti: 7 video turai po Užpal-

ių, Vyžuonų seniūnijas, informaciniai lankstinukai ir mobiliesiems telefonams skirtas 7 pažintinių maršrutų audio gidas. Kadangi programėlėje medžiaga pateikta audio ir tekstiniu formatu, tai šia programėle galės naudotis žmonės su klausos negalia.

(nukelta į 16 psl.)

Kraštiečių šventėje – „Sveiki Kaimynėliai“

Kiekvienais metais, laukdami kraštiečių šventės, remiamės turima patirtimi ir ilgalaike bendryste organizaciniuose šventės laukimo darbuose. Saugodami turimas tradicijas kas kartą atsinaujiname siekdami, kad mūsų šventė būtų patraukli svečiams ir laukiama po pasaulį išsibarsčiusiems užpaličiams.

Praeityje nebuvo tokie judūs. Šeimas kurdami žvalgėmės į artimųs kaimynų sodžius. Nemažai legendų sklendo apie vyžuoniškių ir užpaličių santykius renkantis nuotakas, kiek rečiau minima nesutarimai su svedasiškiais. Šiandien tai tik smagios istorijos, bet giminystės saitai su kaimyniniais miesteliais neginčytini. Tai nuolat juntame miestelių švenčių metu lankydami kaimynus ar sulaukdami svečių Užpaliuose. Šiais metais į Užpalius rinksis šešių seniūnijų (Anykščių r. Svėdasai ir Leliūnų seniūnijos Debeikiiai, Rokiškio r. Kamajai ir Panemunėlis, Utenos r. Vyžuonos ir Užpaliai) meno mėgėjai. Mus vienija šventė „Sveiki, kaimynėliai“. Pirmą kartą Užpaliuose visi susibūrėme 1999 m. Taip ir sukame ratą važiuodami vieni pas kitus.

Nuotr. V. Jurkos

Šiais metais, gegužės 30 d., prisiminsime dar vieną mus vienijantį akcentą, tai 1927 metų prezidento A. Smetonos vizitą iš miestelio į miestelį. Keliame žaismingą klausimą: ką parodytume prezidentui A. Smetonai jei jis šiandien atvyktų pas mus? Menas turi stebuklinių galių, tad kodėl neleidus sau „paaišdykauti“. Beje, Užpalių knygoje įsivėlusį klaidingą prezidento A. Smetonos lankymosi Užpaliuose data. 1927 m. dienraštyje „Lietuva“ detalizuojamas prezidento vizitas Užpaliuose.

Samprotaudami apie praeitį dabartyje tradiciškai Kraštiečių šventę pradėsime gimnazijoje, vėliau Šv. Mišiomis bus pagerbta Krokulė ir pašventintas šaltinio vanduo. Meninės programos 18 val. prasidės miestelio centre. Vaikų žaidimų aikštelėje lauksime mažylių su tėveliais. Dar turime ką strateguoti. Pagrindiniai Kraštiečių šventės organizatoriai Užpalių seniūnija ir kultūros namai esame dėkingi Užpalių „Liūtų – Lions“ klubui už parašytą projektą „Kraštiečiai ir kaimynai: bendrystės šventė Užpaliuose“, kuris gavo finansavimą iš Utenos rajono savivaldybės biudžeto lėšomis finansuojamų projektų „Utenai reikia tavęs“ veiklos sritis „Nevyriausybių organizacijų kultūrinė veikla“. Savivaldybei nuoširdus ačiū už skirtą dalinį finansavimą kurį papildys garbės piliečiai, mūsų seniūnaičiai ir kiti kraštiečių šventės svarba tikintys užpaličiai. Planuodami veiklas drąsiau jaučiamės žinodami, kad galime atsiremti vieni į kitus. Užpalių gimnazija atverdama duris, jaunatviška moksleivių programa, kūrybiškai perteiks mokslo ir žinių svarbą mūsų krašto raidoje. Klubas „Ašvienių fanai“ lieka ištikimi primindami žmogaus ir žirgo bendrystę.

Jei turite idėjų dar ne vėlu prisidėti prie šventę organizuojančios komandos. Jei kažko nespėsime įgyvendinti šiais metais, užbėgant įvykiams į priekį primename, kad 1792 m. Užpaliams pirmą kartą suteiktas herbas. Kaip jis atrodė praeityje galime pamatyti Užpalių Švč. Trejybės bažnyčioje, kurioje gegužės 31 d., bus sudėlioti paskutiniai 2026 m. kraštiečių šventės akcentai – aukojamos Šv. Mišios.

Gyvenimas yra dosnus prisiminimais, dalinkimės jais ir kurkime naujus 2026 m. gegužės 30 ir 31 dienomis susiburdami tradicinėje Kraštiečių šventėje.

UKC Užpalių skyriaus renginių organizatorė Birutė Minutkienė

RENGIŲ ORGANIZATORIUS

95

RENGIŲ PARTNERIS

GEGUŽĖS 23 D. 11:00 VAL.
UŽPALIŲ DVARE

VAIKYSTĖS ŽAIDIMŲ TYRĖJOS
EMILIJOS JACEVICIENĖS PASKAITA – DISKUSIJA

IŠ KIEMO LAIKŲ:
ŽAIDIMŲ
ISTORIJS

RENGIŲ METU BŪS FILMUOJAMA IR FOTOGRAFUOJAMA
2026

VERSLAS

Saldi mano svajonė

„**Simonos kepyklėlė**“ tai saldi mano svajonė, užaugusi iš vaikystės prisiminimų. Nuo vaikystės mane supo kepinių kvapai ir jaukiai leidžiamas laikas virtuvėje. Stebėdavau, kaip mano močiutė kepa įvairius skanėstus – grybukus, pyragus, bandeles, skruzdėlynus. Man labai patikdavo jai padėti, o kartu praleistas laikas tapo ne tik gražiausiais prisiminimais, bet ir įkvėpimu ateičiai. Puikiai prisimenu močiutės žodžius: „Kepk tortus – visada turėsi darbo, nes žmonės visada švenčia.“ Tada dar nesupratau, kiek tiesos slypi šiuose paprastuose žodžiuose, tačiau jie liko mano atmintyje ilgam. Pasirinkau maisto technologijos studijas Kauno kolegijoje, o vėliau grįžau į Užpalius, kur sukūriau šeimą. Mano kelias į tortų kepimą prasidėjo visai netikėtai – paragavusi kaimynės dukros atvežto torto, susižavėjau jo skoniu ir paprašiau recepto. Noras išbandyti pažadino vaikystės prisiminimus apie kepinius su močiute. Gimus pirmam vaikui, pirmąjį tortą nusprendžiau iškepti pati. Nuo tada viskas įgavo pagreitį – pradėjau kepti draugams, vėliau draugų draugams. Šiandien esu dviejų vaikų mama, o jų

gimtadieniai neįsivaizduojami be mano keptų tortų, kupinų fantazijos. Vaikams tereikia tik sugalvoti, koks jis turi būti. Šiuo metu esu sukūrusi savo mažą versliuką – širdžiai labai brangią „Simonos kepyklėlė“. Kepu tortus įvairioms progoms – vaikų gimtadieniams, krikštynomis, vestuvėms. Didžiausią dėmesį man teikia žmonių atsiliepimai. Jų žodžiai, kad tortai buvo ne tik gražūs,

bet ir labai skanūs, suteikia man sparnus judėti pirmyn ir dar labiau stengtis. Tikiu, kad svajonės pildosi, kai jų sieki mažais, bet užtikrintais žingsniais. Mano istorija – tai įrodymas, kad net paprasti vaikystės prisiminimai gali išaugti į mylimą veiklą ir gyvenimo kelią.

„*Simonos kepyklėlės*“ *įkūrėja*
Simona Kiliūtė

Laukinė morka

Norėčiau prisistatyti kaip natūralios kosmetikos prekinio ženklo „Laukinė morka“ kūrėja. Gal čia gerokai per drąsiai pasakyta, bet kodėl gi kartais nepabūti drąsia? Natūralų muilą ir hidrolatus gaminu jau 8 metus, laisvu laiku, kurio lieka nuo veiklos kaimo turizmo sodyboje „Širvynė“. Per praėjusius keletą metų pasinaudojus Utenos VVG skiriama parama pavyko suremontuoti buvusią vištidę ir įsirengti dirbtuvėles, kurios turi leidimą - higienos pasą - Kosmetikos gaminių gamyba. Šiandien net sunku patikėti, kad pavyko įsirengti patalpas, kuriose galiu mėgautis širdžiai miela veikla, gaminti natūralius kosmetikos gaminius prekinio ženklu „Laukinė morka“. Kodėl toks keistas pavadinimas? Laukinė morka man – ne tik labai gražus, bet naudingas odai augalas, kuris natūraliai auga aplinkui plytinčiose pievose. Laukinių morkų

sėklų eterinis aliejus – vertingas odos priežiūros ingredientas, ypač tinkamas brandžiai ir pažeistai odai. Kremuose brandžiai odai naudoju pačios išdistiliuotą laukinių morkų hidrolatą, šaknų ekstraktą ir fitolį.

Taigi „**Laukinė morka**“ - mažų dirbtuvėlių prekinis ženklas, kuriose kuriami natūralūs kosmetikos gaminiai.

Norėčiau paaikškinti pagrindinius

skirtumus nuo masinės gamybos:

* Natūralūs produktai gaminami mažais kiekiais ir naudojami iš karto, jų galiojimo laikas 3-6 mėnesiai. Dauguma masinės gamybos produktų gaminami dideliais kiekiais ir galioja nuo 2 iki 5 metų.

* Tai produktai su maksimaliu natūralių aktyvių komponentų kiekiu.

Masinės gamybos produktų gamyboje naudojamas minimalus natūralių komponentų kiekis.

* Didžiąją dalį natūralaus produkto kainos sudaro natūralių komponentų kaštai.

* Didžiąją dalį masinio produkto kainos sudaro rinkodaros, pakavimo, logistikos kaštai, mažmeninės prekybos tinklo antkainiai.

* Natūralių produktų gamyba nekenkia planetai, arba žala yra minimali.

(nukelta į 10 psl.)

VERSLAS

Laukinė morka

(atkelta iš 9 psl.)

Masinės gamybos procese naudojama daug plastiko, pakuotės, stebimas anglies pėdsakas, nuotekų tarša.

Natūralių produktų gamyboje nėra jokių nereikalingų komponentų, kai tuo tarpu masinės gamybos produktuose naudojami tekstūros komponentai, emulsijos stabilizatoriai, kvapiosios medžiagos ir kt. Jie reikalingi pirmam įspūdžiui sudaryti, kad kremas būtų purus, akimirksniu susigeriantis. Tačiau odai jie nereikalingi, dažniau žalingi. Šios medžiagos kaupiasi paviršiniame odos sluoksnyje ir, jei yra

naudojamos nuolat, gali sutrikdyti normalią medžiagų apykaitą bei odos funkcijas. Oda praranda skaistumą, pilkėja, užkemšamos poros – sutrinka ląstelių atsinaujinimas, regeneracija ir kiti savireguliacijos mechanizmai.

Pasinaudojus Utenos VVG programa išsigijau stiklinį paviljoną edukacijoms rengti. Viena iš siūlomų edukacijų – kvapų edukacija, kurios metu dalyviai pasigamins eterinių aliejų mišinį. Eterinių aliejų kompoziciją kiekvienas dalyvis sukurs degustuodamas eterinius aliejus pasitelkus uosnę, pojūčius, emocijas. Degustacijos metu dalyviai uostydami eterinius aliejus pasiners į kvapų

pasaulį ir turės galimybę iš daugelio rūšių pasirinkti tuos aliejus, kurie tuo metu geriausiai atlieps jų emocinę būseną. Eterinių aliejų kompozicija sumaišysime su baziniu aliejumi ir išpilstysime į stiklinius buteliukus su rutulinu dozatoriumi.

Daugiau informacijos apie sodybės „Širvynė“ veiklą rasite interneto svetainėje www.sirvynė.lt, o apie kosmetikos gamybą instagram paskyroje <https://www.instagram.com/laukine-morka>

„Laukinė morka“ įkūrėja
Rasa Širvienė

Naujai atgimęs Užpalių dvaras

Užpalių dvaras šiandien vis ryškiau atsiskleidžia kaip gyvas kultūros ir bendruomenės traukos centras. Dvaro renginiai kuria jaukią ir įkvėpiančią erdvę susitikimams – nuo pasakojimų popiečių ir istorinių atminties vakarų iki profesionalios muzikos koncertų, kuriuose skamba klasika, džiazas ir kamerinė muzika.

Čia vykstančios edukacijos kviečia pažinti gamtos pasaulį per kūrybą – subtiliai atskleidžiant augalų, paukščių ir aplinkos grožį bei jų simboliką, skatinant dėmesingai pažinti mus supančią gamtą.

Užpalių dvaro juvelyrikos edukacijose dalyviai kviečiami gaminti juvelyrikos dirbinius iš medžio ir metalo.

Parodos Užpalių dvare išsiskiria

savo savitumu ir kryptingu pasirinkimu pristatyti nišinių, gilesnio žvilgsnio reikalaujančių menų. Grafikos, fotografijos bei kitų meno formų ekspozicijos kviečia

ne tik grožėtis, bet ir mąstyti, atrasti ir reflektuoti. Tai erdvė, kurioje menas tampa dialogu tarp kūrėjo ir žiūrovo, o kiekviena paroda – nauju atradimu.

Šiais metais Užpalių dvare lankytojams buvo atvertos net dvi sunkiosios artilerijos kūrėjos, grafikės Elvyros Kairiūkštytės estampų darbų parodos. Parodoje „Sugrįžimas namo“ eksponuoti Elvyros Kairiūkštytės estampai, taip pat ją papildė virtuali paroda „360° galerija: Elvė sugrįžta namo“, kurioje lankytojai galėjo išvysti dėl didelio formato niekur neeksponuotus darbus,

kurie buvo suskaitmeninti ir pristatyti virtualioje galerijoje.

Šiuo metu dvare eksponuojama Rimaldo Vikšraičio fotografijų ir etnografinių žaislų paroda iš Lietuvos nacionalinio muziejaus „Laimingi, nes vaikai“.

Visa veiklų visuma kuria Užpalių dvaro tapatybę – kaip vietos, kur tradicija susitinka su šiuolaikiškumu, o kultūra tampa gyvu, kvėpuojančiu reiškiniu ir liudija dvaro siekį tapti Užpalių kultūros lopšiu, kuriame kiekvienas lankytojas gali patirti prasmingą, gyvą ir įvairialypę kultūrinę patirtį.

Artėjantys svarbiausi renginiai UKC Užpalių dvare:

1. Gegužės 28 d. 18:00 val. koncertuos Meta Piano Trio.

Atlikėjai: Marija Pranskutė (smuikas), Deividas Dumčius (violončelė) ir Julija Bagdonavičiūtė (fortepijonas).

2. Birželio 18 d. 18:00 val. Muziką pristatys atlikėja Liucė.

3. Birželio 27 d. Kultūrinio-gamtinio turizmo renginys „Vizionieriaus iš Užpalių valsčiaus takais“, skirtas prof. Kazio Pakšto atminimui.

4. Birželio 27 d. Kino festivalis „Sivadabrinės gervės naktys“.

Renginių organizatorės Luka
Kubilienė ir Eglė Širvytė

Kelionės – pažinimo džiaugsmas

Šiuos metus Užpalių vaikų dienos centras pradėjo Kalėdinių miestelių lankymu – pro Anykščius į Ukmergę, Širvintas, Molėtus. Ne vien eglutės stebino savo puošnumu, išskirtinumu, bet ir instaliacijų spalvomis užlietos, sniegu pabalintos miestų erdvės. Senokai bebūta tokių švenčių!

Vasario mėnesį nuvykome į Vilnių. Zooparke pasijutom lyg iš žiemos pakliuvę į vasarą. Tai modernus zoologijos sodas po stogu, kuriame daugiau nei 60 egzotinių gyvūnų rūšių. Vaikai žavėjosi beždžionėlėmis, vėžliais, surikatomis, kitais gyvūnais, o paukščius galėjome stebėti net pietaudami gretimoje kavinėje.

Gerų įspūdžių paliko apsilankymas Energetikos ir technikos muziejuje. Tai ne tik pasivaikščiojimas tarp garo katilų, turbinų, sudėtingų vamzdinių (muziejus įsikūręs buvusioje pirmojoje Vilniaus miesto elektrinėje), bet ir bandymai suvaldyti galimą avariją (labai patiko!), ir didžiulės erdvės spalvingų eksponatų, kuriuos galima patiems išmėginti: užlip-

ti, pasukti, pakelti, nučiuožti ir pan.

Stiprių emocijų nestigo balandžio pradžioje nuvykus į Panevėžį. Norėjome apsilankyti „Idėjų parke Bunkeryje“, apie kurį atsiliepiamai bylojo, kad „labai kietas“. Jau vien kelionė iki jo šurpino vaizduotę: siauras vingiuotas žvyrkeliukas tankioje Žaliojoje girioje tarp kim-

Nuotr. UVDC archyvo

suotų liūnų; net galėtum pamanyti, kad kelio atgal nėra.

Objektą saugo dviguba spygliuota viela apjuosta aukšta tvora ir vartai. Šioje teritorijoje prieš daugiau nei pusę amžiaus veikė tarybinė karinė ryšių bazė, vadavietė, valgykla ir slėptuvė požeminiame bunkeryje - 400 m² po žeme. Storos sienos ir švino plokštės virš lubų patikimai saugojo nuo galimų smūgių ir radiacijos (kai lankėmės vadavietėje, mūsų išmanūs telefonai visi kaip vienas rodė, kad paslauga neteikiama). Dabar sumanūs šeimininkai ne tik įrengė Siaubo kambarius bunkeryje, bet ir pritaikė aplinką poilsiui gamtoje: yra originali pavėsinė, įdomių formų

šalykinės, daugybė meniškų metalinių skulptūrų ir praeities akcentų.

Mus pasitiko Bunkerio šeimininkas Simas Misevičius, toliau kūrybingai pratęsęs baimės ir šurpinimo temą. Patiklūs mažieji baukščiai glaudėsi prie vyresniųjų, kai Simas šaltu veidu vaikus grupelėmis palydėdavo į bunkerį lyg į paskutinę kelionę. O požemiuose netrūko šurpinančių vaizdų. Prieblandoje slenkančius vaikus gąsdino tarp tinklų kabantys maišai su kyšančiomis žmonių galūnėmis (aišku, netikromis), pakampėmis besimėtantys lavonai, iš nišų išlįsdavusi vaiduoklio ranka stverdavo už skverną, aplinkui girdėjosi gąsdinantys triukšmai ir pan.

Vėl išvysti saulę ir savus buvo gera!

Tą pačią dieną apsilankėme Panevėžio kūrybiškumo centre „Pragiedruliai“. Stabtelėjome prie latvių stiklo menininkės Martos Gibietės parodos darbų. Jos skulptūrose dominuoja ryšys tarp šviesos, formos ir gyvybės pojūčio. Trapu ir stipru vienu metu.

Šiame centre kai kurie mūsiškiai pirmą kartą išgirdo apie linoraižinį – iškiliauspaudės grafikos techniką. Ant minkšto linoleumo plokštelių specialiais peiliukais raižėme piešinį, tada jo paviršių dengėme dažais ir specialiu presu darėme atspaudą ant tekstilės. Kadangi mūsų edukacija buvo prieš šv. Vėlykai, tai darbeliuose vyravo margučiai, kiškučiai ir kitokie prieššventiniai vaizdeliai. Džiaugėmės nauja patirtimi.

Ačiū vaikams už kultūringą elgesį, vairuotojams Egidijui ir Žydrūnui – už kantrybę. Laukia naujos išvykos!

Užpalių vaikų dienos centro darbuotoja Valerija Morkūnienė

Užpalių gimnazijos bendruomenė švenčia Vasario 16-ąją

Kiekvieno lūpose dainuos Lietuva...

B. Sriubas

Užpalių gimnazijos bendruomenė gražiai minėjo Vasario 16-ąją – Lietuvos valstybės atkūrimo dieną. Ne tik gimnazijos langai pasipuošė gražiomis tautinių spalvų gėlėmis, kurias kūrė Daina

Usevičienė su mokiniais, bet ir koridoriuose daug tautinių spalvų. Savo puikius darbus eksponavo pradinukai. Mokytoja Laima Janaudienė su pirmokais parengė puikią piešinių parodą, kurioje nupiešta Lietuvos širdis. Mokytoja Birutė Damauskienė su trečiokais sukūrė gražius paukščius, kurie neša

tik gerą žinią, Violeta Pranaitienė su ketvirtokais - gražią piešinių parodą. Etnokultūros būrelis kartu su mokytoja Ona Sirvydiene pripynė tautinių juostelių, prilankstė gėlių. Moka pradinukai gražių darbų, kuriuos skiria Lietuvai. Gražų piešinį Lietuvai nupiešė
(nukelta į 12 psl.)

Užpalių gimnazijos bendruomenė švenčia Vasario 16-ąją

(atkelta iš 11 psl.)

ir pradinukė Lėja Stripeikytė. Ji žino, kad meilė Lietuvai prasideda nuo Užpalių. Darželiuko ugdytiniai, auklėtojos Vaidos Eigėlytės-Čizikienės padedami net Gediminaičių stulpus sudėliojo ir vėliavėlių

eilėraščius ir bandė atsakyti į klausimą, kaip pagarba tautos praeičiai ugdo meilę tėvynei..

Užpalių gimnazijos jaunieji žurnalistai

Nuotr. iš gimnazijos archyvo

trispalvių pasidarė, o O. Sirvydienės mažieji jau žino, kad gimtadienis - ne gimtadienis, jei nėra torto. Jie Lietuvai „kepė“ tortą. Aštuntos klasės mokiniai su mokytoja Renata Gavėniene, per lietuvių kalbos pamoką, skaitė ir aptarė Lietuvos valstybės atkūrimo aktą. Žinoma, mokinių rankose - dokumento kopija, sužadinsi gilius ir jautrius apmąstymus apie tautą, kalbą, valstybę. Įdomus ir ne taip lengvas skaityti pasirodė rankraštinis dokumento tekstas, o turinio detalės kėlė klausimų apie knygnešystę, platesnį laikotarpio kontekstą. Rankraščio tyrinėjimas, diskusijos tęsėsi ir istorijos pamokoje - istorijos aštuntokus moko Rimantas Žvirblis. Per dailės pamokas mokiniai su mokytoja D. Usevičiene pabandė ieškoti idėjų, kaip būtų galima mūsų trispalvės spalvomis papuošti Lietuvos žymiausių architektūros statinius. Mokytoja Dangulė Skvarnavičienė su 6 - 7 kl. mokiniais aplankė bibliotekoje lietuvių poetų knygų parodą, diskutavo apie Vasario 16-osios prasmę, skaitė eiles, klausėsi ir septintokų sukurtų akrostichų ir haiku Lietuvai. 11 klasės mokiniai su mokytoja Loreta Rožiene nagrinėjo Maironio

Užpalių gimnazijos 7 klasės mokinių akrostichai Lietuvai

Laisva šalis ir laimingi žmonės,
Ilgas ir gražus gyvenimas,
Esame romantiškame laike.
Tėvynėje daug savų žmonių, pilna
Ugnies šviesos ir upių plačių,
Vasaros gražumo,
Artimųjų ramybės.
Andrii Mochalin

Laisvė mums labai svarbi,
Ir tėvų laukai čia mylimi.
Esame tauta šauni,

Tėvynę mylim vardu šaukiami.
Upės teka, gėlės žydi geltonai,
Vėjas plaukus kedena linksmai,
Aš ir Tu kartu – mes Lietuva!

Akvilina Petropš

Lietuva, brangi esi!
Ir ateis laikai,
Tėvyne, esi miela!
Užauginsi lietuvių daug,
Vaikai dar žais po langais,
Apsidžiaugs mūsų širdys.
Pijus Sirvydis

Laimės pilni čia kiemai,
Ir gėlės čia pražysta laisvai.
Einame mes protėvių keliais,
Tėtis, mama - visada šalia.
Upė Nemunas išsiraizgęs plačiai,
Vieversėlis čia džiugina skambiai,
Aš savo Lietuvą gerbsiu amžinai!
Elzė Širvytė

Laisvę reik branginti,
Ieškoti laimės kasdienybėj,
Eiti per kliūtis iškelus galvą.
Tu, Tėvyne, man brangiausia,
Už viską Tu mieliausia.
Vaikstant Tavo keliais vingiuotais,
Ačiū - žodį gražiausią - noriu vis kartoti.
Rugilė Barauskaitė

Laisvės vėjas per laukus nubėga,
Istorijų aidai piliakalniuos gyvi,
Ežerų akys danguje atsispindi,
Tėviškės žemė delnuos šilta,
Upės vingiuoja lyg atminties takai,
Viltis čia auga kartu su rugiais.
Aš čia esu – ir čia mano namai.
Kamilė Bakanavičiūtė

Nuotr. Vidos Juskenės

Nugalėtojai gimnazistai

Mūsų gimnazijos 6 – 7 ir I gimnazijos klasių mokiniai, paskatinti mokytojos Danguolės Skvarnavičienės aktyviai dalyvavo tarptautiniuose edukaciniuose konkursuose.

Gimnazistai Antanas Rudokas (1-ojo laipsnio diplomai, matematika), Lukas Tarvydas, Pijus Jasikevičius, Aistė Adomaitytė, Rimgaudas Ruzgus, Jonas Karosas mokslo žinias pasitikrino lietuvių ir anglų kalbų bei matematikos Olympio rudens sesijoje. Aistė gavo medalį už lietuvių kalbos žinias ir 1-ojo laipsnio diplomą už anglų, o Rimgaudas ir Jonas gavo 1-ojo laipsnio diplomus už istorijos

ir matematikos pasiekimus bei medalius iš anglų kalbos Olympio konkursų.

6 klasės mokiniai Miglė Mackialaitė, Emilis Murnikovas, Lukas Pūdyraitis ir Deividas Gadliauskas dalyvavo lietuvių kalbos Olympio konkurse, rudens sesijoje. Deividas gavo 1-ojo laipsnio diplomą. Miglė kartu su klasioko Greta Bikute savo žinias pasitikrino ir anglų kalbos Olympyje, ji buvo apdovanota 1-ojo laipsnio diplomu ir medaliu. 7 klasės mokiniai taip pat yra aktyvūs konkurso dalyviai. Rugilė Barauskaitė dalyvavo matematikos, geografijos, istorijos ir lietuvių kal-

bos Olympyje. Lietuvių kalbos žinios buvo įvertintos 1-ojo laipsnio diplomu. Kamilė Bakanavičiūtė gavo 1-ojo laipsnio diplomą ir medalį sudalyvavusi Olympio anglų kalbos konkurse.

Jų klasiokas Pijus Sirvydis tikrai aktyvus: jėgas išbandė matematikos, lietuvių ir anglų kalbų bei geografijos konkursuose Olympyje. Vis dėlto svarbiausi Pijaus pasiekimai yra tarptautiniame Kings konkurse. Jis laimėjo bronzos medalį anglų kalbos Kings olimpiadoje ir sidabro medalį lietuvių kalbos Kings olimpiadoje. Sveikiname dalyvius ir laimėtojus!

*Užpalių gimnazijos
jaunieji žurnalistai*

Susitikimas su Kovo 11-osios Akto signataru Audriumi Butkevičiumi

Užpalių gimnazijos bendruomenė pradėjo Kovo 11-ajai skirtų renginių ciklą. Kovo 5 dieną gimnazijoje svečiavosi Kovo 11-osios Akto signataras, 1991-1993 m. Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministras Audrius Butkevičius. Svečias kalbėjo apie Lietuvos Laisvės kelią, apie svarbaus Lietuvai ir mums visiems dokumento pasirašymo aplinkybes, akcentavo jaunų žmonių svarbą politiniame gyvenime. Kvietė mus būti aktyvius savo šalies kūrėjus. Šiltas bendravimas skatino mokinius ir mokytojus klausyti, vyko gražus jauniosios ir vyresniosios kartų dialogas.

*Užpalių gimnazijos
jaunieji žurnalistai*

Nuotr. iš gimnazijos archyvo

Metų specialistas 2025 - Gabrielė Kutkė

Šiais metais iškilmingas renginys „Metų specialistas 2025“ vyko Šilutėje, Hugo Šojaus dvaro konferencijų salėje. Savivaldybių visuomenės sveikatos biurų asociacijos ir Šilutės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro organizuotas renginys subūrė visuomenės sveikatos specialistus, kuriems buvo padėkota už reikšmingą indėlį stiprinant visuomenės sveikatą ir gerovę.

Metų specialisto nominacija šiemet įteikta Gabrielei Kutkei, visuomenės sveikatos biuro specialistei, vykdančiai sveikatos priežiūrą Užpalių gimnazijoje.

Šis įvertinimas skirtas už Gabrielės kūrybiškumą, gebėjimą dirbti ko-

mandoje, entuziazmą organizuojant sveikatingumo veiklas vaikams ir jaunimui bei reikšmingą indėlį stiprinant visuomenės sveikatą.

„Kiekviena diena mokykloje yra galimybė rūpintis mokinių sveikata, kurti sveiką aplinką, ugdyti sveikatingumo įgūdžius ir kartu su jaunais žmonėmis augti bei tobulėti – tai mano veikla ir mano aistra. Šis apdovanojimas įkvepia, motyvuoja ir skatina tobulėti“ - sakė Gabrielė.

Sveikiname Gabrielę! Didžiuojamės ir dėkojame už įkvepiantį darbą

*Utenos r. savivaldybės visuomenės
sveikatos biuro info.*

Džiugi žinia 1

Balandžio 17 d. Kupiškėje vyko respublikinis tęstinis konkursas

„Kanklių giesmė – 2026“, skirtas Kanklių metams paminėti. Jame sėkmingai pasirodė Užpalių gimnazijos 4 klasės mokinė Goda Slapšytė. Ji laimėjo I –ąją vietą. Sveikiname!

Mokytoja Jolita Novikienė

Džiugi žinia 2

Vasario 27 d. Utenos meno mokyklos dailės skyriuje vyko 32-osios Lietuvos mokinių dailės olimpiados rajono etapas. Olimpiados tema: „Nuo Žemaitės iki Marcės Katiliūtės: moterų kūrybos vizijos“. Užpalių gimnazijos mokinės Augustė Meškauskytė (I g.kl.) ir Goda Politaitė (II g.kl.) pasirodė šauniai: Augustė pelnė II, o Goda – III vietas. Sveikiname mokes ir jų mokytoją Dainą Usevičienę. Valio!

Užpalių gimnazijos jaunieji žurnalistai

Negali nusipirkti? Ieškok bibliotekoje!

Neskaityk nelegalių kopijų, geriau pasiskolink knygas iš bibliotekos. Knygų autoriai: rasytojai, dailininkai, iliustruotojai ir vertėjai, gauna atlyginimą net ir tada, kai skoliniesi jų sukurtą knygą iš bibliotekos. Tam kasmet pinigų skiria Kultūros ministerija, o juos paskirsto LATGA.

www.skaitykissuknygomis.lt

Dainuojame Lietuvai

Užpalių gimnazijos bendruomenė Kovo 11-osios proga, suburti muzikos mokytojos Jolitos Novikienės ir klasių auklėtojų padedami, dainavo dainas Lietuvai. Šventinį koncertą gražiai vedė Rimgaudas Ruzgus ir Rugilė Barauskaitė.

vo apie Lietuvą ir deklamavo eilėraštį, antroakai ir trečiokai „piešė“ Lietuvą, o ketvirtokai pasakojo apie tai, kas „Už tų žalių miškelių“. Apie mūsų trispalvės spalvas dainavo penktokai ir devintokai, apie „Gimtąjį kraštą“ - šeštokai ir septin-

Gražiai skambėjo Tautiška giesmė, priitariant kanklėms, plazdėjo trispalvės vėliavėlės. Šventės proga visus pasveikino direktorius Rimantas Žvirblis ir pavaduotoja ugdymui Renata Gavėnienė. Mokytojai buvo apdovanoti Padėkos raštais už mokinių pasiekimus. Padėkos raštas buvo apdovanoti ir aktyvūs mokiniai, olimpiadų prizinininkai, sportininkai. Koncertą pradėjo darželinukai, patys mažiausieji mūsų bendruomenės nariai, gražiai ir labai nuoširdžiai skambėjo jų dainelė. Pirmokai daina-

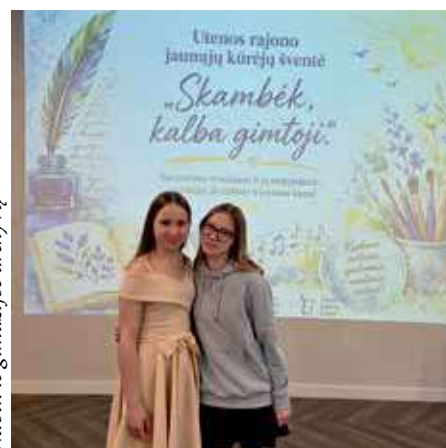
tokai, o aštuntokai tvirtino, kad laisvoje Lietuvoje „Mūsų dienos kaip šventė“. Vyriausieji mūsų bendruomenės nariai vienuoliktokai tarmiškai traukė apie „Lietuvą šalalą gimtinę“. Koncertą vainikavo visų dainuojama „Laisvė“. Graži buvo dainų šventė, skirta Lietuvai. Visus vienijo graži bendrystė – dainos visiems gerai žinomos, todėl dainavo visi. O kada žmonės dainuoja? Tada kai švenčia ir yra laimingi.

Užpalių gimnazijos jaunieji žurnalistai

„Skambėk, kalba gimtoji“

Utenos dvare balandžio 16 d. vyko graži Utenos raj. jaunųjų kūrėjų šventė, skirta gimtajai kalbai pagerbti. Mokiniai skaitė ir dainavo savo kūrinius. Renginyje dalyvavo ir Užpalių gimnazijos jaunosios kūrėjos: Viltė Veršlylaitė ir Rugilė Barauskaitė. Ačiū lietuvių kalbos mokytojoms Renatai Gavėnienei ir Danguolei Skvarnavičienei už meilę lietuviškam žodžiui, už tikėjimą mokiniais ir nuolatinį jų skatinimą kurti grožį.

Nuotr. iš gimnazijos archyvo

Užpalių gimnazijos jaunieji žurnalistai

Gamtos tema

Šią akimirką,
Kai šelsta miškai, upės-
Saulė prigęsta.

Siūbavo vėjas,
Pabudo naktį greitai
Žibutės žiedas.

Kalno viršūnė,
Spindi saulės spinduliai-
Upės bangelės.

Kai gamta žydi,
Aš žydžiu kartu su ja.
Smagu žydėti.

Lazdyno krūme
Varva dailūs karoliai-
Bičių džiaugsmas.

Gamtos šypsena
Dega mano akyse.
Visi ją mato.

Stebina akį
Pavasario išdaigos-
Gera gyventi.

Jūra banguoja,
Ramybę skleidžia visiems.
Džiugina gaiva.

Mėlynas žiedas,
Sklanda ryški šviesa – tai-
Dangus ir jūra.

Saulės spinduliai
Šildo visus, bet patys
Dega ugnimi.

Mėnulis šviečia,
Saulės šviesa stebina,
Bet ne amžinai.

Mėlynam dangui
Raudoni debesėliai
Plaukioja lengvai.

Tėvynės tema

Tėvynės širdies
Liepsna šildo visus mus-
Jauną ir seną.

Lietuva - šalis,
Mano namai ir rojus.
Žiogo pastogė.

Želmenys želia,
Užteka laisvės saulė.
Žmonėms čia gera.

Tėvynė – namai,
Pilni šilumos, meilės,
Tėvų šypsenos

Šypsena veide,
Mažo vaikelio širdy-
Tėvynės daina.

Gimtinė - kraštas
Ten, kur liejasi dainos
Tarmiškai šneka

Namų tema

Naktinis miestas,
Spindi daug šviesų lange,

Negaliu užmigti.

Praviras langas,
Nardo vikruolis paukštis.
Aš tuo džiaugiuosi.

Sugrįžti namo,
Žinai - esi laukiama!
Mielas grįžimas.

Rožinės gėlės,
Dangaus rožinė spalva-
Levandų pieva.

Utenos r. Užpalių gimnazijos
7 klasės mokinės
Rugilės Barauskaitės HAIKU

PAGRINDINIAI REIKALAVIMAI DEGINANT AUGALUS AR JŲ DALIS LAUKO SĄLYGOMIS

Draudžiama deginti augalus ar jų dalis:

- miestuose ir miesteliuose;
- mėgėjų sodų teritorijose, gyvenamosiose vietovėse (viensėdžiuose ir kaimuose, įskaitant neurbanizuotas jų teritorijas), jei ugniavietėje sumedėjusių augalų ar jų dalių kiekis vieno deginimo metu didesnis nei 1 m³;
- arčiau kaip 50 m iki miško;
- arčiau kaip 30 m nuo pastatų, degių konstrukcijų statinių ir degių medžiagų sandėliavimo vietų;
- kartu su buitinėmis, pramoninėmis ir kitomis atliekomis;
- kitais atvejais, nurodytais Bendrosiose gaisrinės saugos ir Miškų priešgaisrinės apsaugos taisyklėse.

Reikalavimai deginant:

- augalai ar jų dalys turi būti deginami surinkti (sugrębti), sausi;
- deginimas turi būti prižiūrimas siekiant išvengti intensyvaus dūmų patekimo į aplinkines gyvenamąsias teritorijas;
- deginimą baigus, ugniavietė turi būti užgesinta (užpilant vandeniu, smėliu, taip, kad būtų išvengta smilkimo ir jo metu į aplinkos orą patenkančių sveikatai pavojingų teršalų);
- galima deginti augalus ar jų dalis atsakingų institucijų nustatytoje ir pažymėtose vietose įrengtose laužavietėse;
- deginant augalus ar jų dalis privaloma laikytis gaisrinės saugos reikalavimų;
- prieš deginant augalus ar jų dalis, sukrautus į krūvas anksčiau nei savaitę iki deginimo, reikalinga perkrauti, nes gali žūti smulkioji fauna (vabzdžiai, driežai, ežiai ir kt.).

Už reikalavimų nesilaikymą asmenims taikoma atsakomybė pagal Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksą.

Projektas „IŠMANŪS IR TVARŪS ŽYGLIAI UŽPALIŲ - VYŽUONŲ TAKAIS“ pasiekė finišo tiesiają

(atkelta iš 6 psl.)

Projektas „Išmanūs ir tvarūs žygliai Užpalių-Vyžuonų takais“, skirtas skatinti tvarų turizmą, derinant ekonominį, socialinį ir aplinkosauginį poveikį ir pasinaudojant šiuolaikinėmis technologijomis. Projektas įgyvendinamas bendradarbiaujant „Užpalėnų krivūlei“ ir Vyžuoniškių bendrijai „Vyžuona“. Užpalių ir Vyžuonų seniūnijos pasižymi gausiu gamtos ir kultūros paveldu. Šiose teritorijose yra daugiau nei 30 lankytinų objektų. Per Užpalius driekiasi tarptau-

tinis Baltų kultūros kelias – Sėlių ratas. Čia taip pat yra UNESCO paveldo objektas – Struvės geodezinio lanko Martinčiūnų punktas. Abi seniūnijas jungia Šventosios upė ir bendra istorija. Svarbią vietą šiame krašte užima kunigai-kščių Radvilų palikimas. Projekto metu sukurti 7 audio gido pažintiniai maršrutai, leis savarankiškai pasirinkti tinkamą maršrutą. Žygliai orientuoti į pėsčiųjų ir dviračių turizmą. Utenos turizmo informacijos centras parengė pažintinių maršrutų pristatymus internetinėje sve-

Nuotr. iš asmeninio archyvo

tainėje. Visos minėtos paslaugos, Utenos rajone besilankantiems turistams, padės sudaryti patrauklius, tvarius maršrutus ir pasinaudojant audio gidu išsamiai pažinti Užpalių ir Vyžuonų gamtos ir kultūros paveldo vertybes. Informacija apie maršrutus, paslaugas bus skelbiama pareiškėjo, partnerio, Utenos verslo ir turizmo agentūros ir „Keliauk Lietuvoje“ socialiniuose tinkluose. Pirmieji pristatomieji „Išmanūs ir tvarūs žygliai Užpalių-Vyžuonų takais“, pėsčiomis ir dviračiais, bus organizuojami vadovaujant gidui Giedriui Indrašiui, jau 2026 m. gegužės mėnesį.

Projekto vadovas Giedrius Indrašius

MIELI LAIKRAŠČIO SKAITYTOJAI

Kviečiame PRENUMERUOTI LAIKRAŠTĮ Už palių, kuris leidžiamas vieną kartą per ketvirtį.

Užsiprenumeruoti galite Užpalių bibliotekoje – pas **Vidą Juškienę** arba tel. +370 614 52411 arba Užpalių seniūnijoje, Užpaliai, tel. +370 628 28514 arba Vilučių bibliotekoje tel. +370 601 14009

PRENUMERUOKITE IR SKAITYKITE. Kaina 15,00 Eur. metams.

Dalinkitės naujienomis, skelbkite įvykius ir būkime kartu!

Laikraštį parengė: Bendruomenė „Užpalėnų krivūle“. Redaktorė Vida Juškienė.

Laikraščio rėmėjas Utenos rajono savivaldybė. Laikraščio leidėjas: UAB „Colorita“ Utenio a. 22 (III a.). Tiražas 100 vnt.